

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΉΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΉΠΕΙΡΩΤΙΚΟ
ΉΠΕΡΟΛΟΓΙΟ

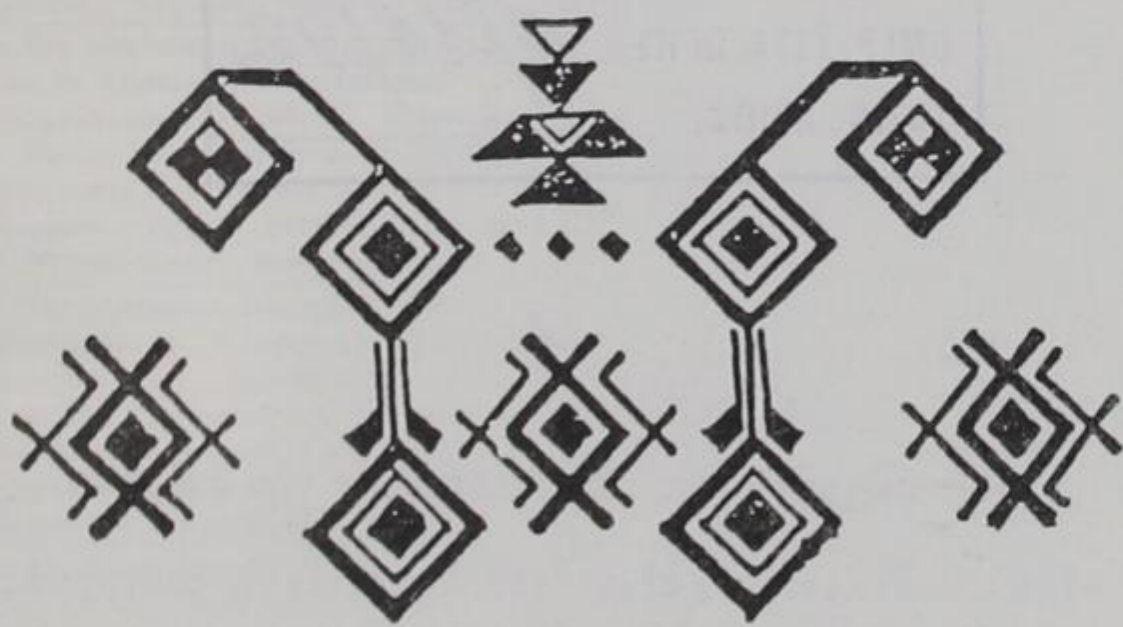
ΉΩΑΝΝΙΝΑ 1983

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΉΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΉΠΕΙΡΩΤΙΚΟ
ΉΠΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΉΩΑΝΝΙΝΑ 1983

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Τ Ο Μ Ο Σ Ε'

Ἰωάννινα 1983

Σύνταξη

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΒΛΑΧΟΣ

Ἐξώφυλλο καὶ καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια

ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΡΙΣΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ <i>Αρχ. 28624</i>
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ <i>5/11/92</i>
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘ. <i>.....</i>

Οἱ φωτογραφίες ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ἐνότητα
«Παλιὰ Γιάννινα», εἶναι τοῦ ἐρασιτέχνη φωτογράφου

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΒΕΡΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τιμὴ τεύχους Δρχ. 400

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΔΗΜ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ΔΥΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ

Ὁ Σαραντάπορος τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας στήν Ἡπειρο εἶναι ἓνα ἀπό τὰ τρία ποτάμια μέ τὸ ἴδιο ὄνομα πού ὑπάρχουν στήν Ἑλλάδα. Τὰ ἄλλα δύο βρίσκονται τὸ μὲν ἓνα στήν ἐπαρχία Ἐλασσόνας καὶ εἶναι γνωστὸ ἀπὸ τὴν ἀποφασιστικὴ μάχη τῆς 8—9 Ὀκτωβρίου 1912 μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, τὸ δὲ ἄλλο στὸ νομὸ Ἄρτας καὶ εἶναι παραπόταμος τοῦ Ἄραχθου.

Στὸν κάτω ροῦν τοῦ ὁ Σαραντάπορος τῆς Κόνιτσας ἀποτελεῖ σύνορο μεταξὺ Ἑλλάδας καὶ Ἀλβανίας, χύνεται δὲ στὸν Ἄωο κοντὰ στὰ μοναστήρια τῆς Μολυβδοσκεπάστης καὶ τῆς Γκούρας. Στὸν μέσο ροῦν τοῦ ὁ Σαραντάπορος περνᾷ κοντὰ ἀπὸ τὰ διαλυμένα μοναστήρια τῆς Κλαδόρμης καὶ τῆς Ζέρμας πού θὰ περιγράψουμε πιὸ κάτω καὶ τῆς Ἁγίας Τριάδας Πύργου, στὸν δὲ ἄνω ροῦν τοῦ γειτονεῦει μέ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ζαχαρία νομοῦ Καστοριάς.

Τὸ μοναστήρι τῆς Κλαδόρμης βρίσκεται μισὴ ὥρα βόρεια καὶ χαμηλότερα ἀπὸ τὴν Φούρκα, ἢ δὲ ὀνομασία του ὀφείλεται στὸ ἐγκαταλειμμένο σήμερα χωριὸ Κλαδόρμη πού ἀπεῖχε ἓνα τέταρτο¹. Ἡ εἴσοδος τοῦ μοναστηριοῦ βρίσκεται πρὸς Ν στήν δὲ ΒΑ γωνία τοῦ περιβολοῦ ὑψώνεται ἓνας ἐρειπωμένος πύργος πού χρησίμευε γιὰ τὴν ἀμυνα τῶν μοναχῶν. Τὸ καθολικὸ εἶναι ἀγιορείτικου τύπου τρίκογχο μέ ὀκταγωνικὸ τροῦλλο πού διακοσμεῖται ἐξωτερικὰ ἀπὸ ὀκτῶ τυφλές κόγχες οἱ τέσσερις ἀπὸ τίς ὁποῖες (κατὰ τίς κύριες διευθύνσεις τοῦ ὀρίζοντα) διατρυπῶνται ἀπὸ παράθυρα. Σὲ κάθε πλευρὰ τοῦ τροῦλλου πάνω ἀπὸ τίς τυφλές κόγχες ἀνοίγονται ἀνὰ τέσσερα τυφλὰ κογχάρια.

Ἡ ἀψίδα τοῦ ἱεροῦ εἶναι ἡμικυκλικὴ καὶ διακοσμεῖται ἐξωτερικὰ ἀπὸ ἐννέα τυφλές κόγχες, ἢ μεσαία ἀπὸ τίς ὁποῖες διατρυπᾶται ἀπὸ φωτιστικὴ σχισμὴ. Πάνω ἀπὸ τίς τυφλές κόγχες ἐξέχει γείσο καὶ ψηλότερα ἀνοίγονται δώδεκα μικρότερες τυφλές ἀψίδες.

Ἡ νότια κόγχη τοῦ ναοῦ εἶναι τρίπλευρη καὶ διακοσμεῖται μέ δίλοβες τυφλές ἀψίδες, ἢ μεσαία ἀπὸ τίς ὁποῖες διατρυπᾶται ἀπὸ παράθυρο. Ἐκατέρωθεν τῆς κόγχης ἀνοίγονται ἀνὰ δύο παράθυρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα αὐτὰ πού γειτνιάζουν ἀμέσως μέ τὴν κόγχη εἶναι τοξωτὰ τὰ δὲ ἄλλα ὀρθογώνια. Δυτικὰ ἀπὸ τὸ δυτικώτερο ὀρθογώνιο παράθυρο βρίσκεται ἐντοιχισμένη μιὰ πλάκα στήν

1) Λαμπρίδου, Ἡπειρωτικὰ Ἀγαθοεργήματα, σελ. 59.

ὅποια διαβάζουμε ἑκατέρωθεν τῶν ἀρχικῶν IC XC τὴν ἐξῆς ἐπιγραφή: Ἄριστερὰ μὲν «Κή/μησι» δεξιὰ δὲ «τις Θε/σιόκου».

Χαμηλότερα ἢ ἐπιγραφή συνεχίζεται ὡς ἐξῆς:

«Δαμασκινῶ ἱερομονάχου / ἡγουμένου Μακαρίου ἱε/ρομονάχου τὸν κτιόρον / Ἰωάνι Ανασιάσι Μακρίδες / ἰ μάστορι Νικόλα Λά(μ)προ Μαριτίου 1 / ἔτος 1747 τέλος Ἰουνίου 2».

Τὸ καθολικὸ λοιπὸν κτίστηκε μέσα σὲ τρεῖς μῆνες. Ἄριστερὰ ἀπὸ τὴν πρὸ πάνω ἐπιγραφή ἀναγράφεται:

«Ἰο/σή/φι/μο/να/χοῦ»

Μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή ποὺ εἶναι χαραγμένη σὲ πλάκα ἐντοιχισμένη στὴ δυτικὴ ὄψη τοῦ καθολικοῦ μᾶς πληροφορεῖ.

«Κὲ ἔξωδα / τῆς ἐκκλη/σῆας χιλιά/δες 92»

Στὴν πλευρὰ αὐτὴ τοῦ ναοῦ θρῖσκεται καὶ ἡ εἴσοδος ποὺ εἶναι τοξωτὴ ἀπὸ πάνω τῆς δὲ διακρίνεται μέσα σὲ κόγχη ἐξίτηλη τοιχογραφία τῆς Μητρὸς Θεοῦ. Στὰ ἀριστερὰ τῆς παράστασης ὑπάρχει ἐπιγραφή στὴν ὅποια ἀναφέρονται ξανά τὰ ὀνόματα τοῦ ἡγούμενου Μακάρου καὶ τοῦ κτήτορα Ἀναστάση ποὺ συναντήσαμε καὶ προηγουμένως:

«...ἡμὸν Θε.../ ἐβρήκοντα ἡγούμενον Μα/κάρο ἡερομόναχο τὸν κτήτορα Ἀ/νασιάση Πα(πα) χρῶ ἔγραφα / 1747 Ἡουνίου 4».

Δυὸ μέρες λοιπὸν μετὰ τὴν ἀποπεράτωση τοῦ ναοῦ φιλοτεχνήθηκε καὶ ἡ τοιχογραφία τῆς Παναγίας. Τὸ τέμπλο εἶναι ξυλόγλυπτο μὲ ἀξιόλογες εἰκόνες ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀναφέρουμε τίς ἐξῆς:

1. Τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ὅπου διαβάζουμε τὴν ἐπιγραφή:

«Διὰ ἐξόδου τοῦ τημησιότου κυρίου κυρ Γεωργίου Ἰω(άννου) Νάσιο / ἔσιο εἰς μνημόσινόν του 1872 Αὐγούσιου 2 καὶ διὰ χρ(ός) Ἀδάμη Δ. Κράϊα».

Ἡ ὕπαρξη τῆς εἰκόνας αὐτῆς στὸ μοναστήρι δικαιολογεῖται ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ πατρίδα τοῦ ἀγιογράφου, ἡ Σαμαρίνα, εἶναι γειτονικὸ χωριὸ τῆς Φούρκας. Στὴν ἐπιγραφή αὐτὴ δὲν ἀναφέρεται ἡ καταγωγή του, ἀλλ' ἀπὸ ἄλλες κτητορικὲς ἐπιγραφές μαθαίνουμε καὶ τὴν γενέτειρά του καὶ ὅτι ὁ Ἀδάμ Χρ. Κράϊας ἐργάστηκε τὴν ἴδια χρονιά στὸ καθολικὸ τῆς Μονῆς Ἁγίου Δημητρίου Μεσσηνικὸλα Καρδίτσας, τὸ 1875 ἀγιογράφησε τὸν ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Θεολόγου Καρυδίτσας Κοζάνης καὶ τὸ 1867 ζωγράφησε τὸν Ἁγιο Δημήτριο στὸ Μεσολοῦρι Γρεβενῶν.

2. Τὴν εἰκόνα τοῦ Προδρόμου ὅπου ἀναγράφεται:

«Δέησις κὲ τὸν / δούλον τοῦ Θεοῦ / Δανηὴλ ὑερομο/νάχου ἔτους
ΑΧΠΑ» (= 1681).

3. Ἀφιέρωμα τοῦ ἴδιου ἱερομόναχου, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιγραφή τῆς εἰ-
ναι καὶ ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ποὺ φέρει τὸν τίτλο «Ὡ σοιήρ».

4. Τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ τὴν ἐπιγραφή:

«ΑΨΒ / χεῖρ / Δημητρίου» (= 1702).

Ἄς δοῦμε τώρα τὸ μοναστήρι τῆς Ζέρμας, ποὺ ὀνομάζεται ἔτσι ἀπὸ τὴν
παλιὰ ὀνομασία τοῦ χωριοῦ Πλαγιά κοντὰ στὸ ὁποῖο θρῖσκεται. Ἀπέχει μό-
λις 3 χλμ. ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ ὁδὸ Κόνιτσας — Νεάπολης δεξιὰ ἀπὸ τὸ δρόμο
ποὺ ὁδηγεῖ στὴ Νέα Πλαγιά. Τὸ 1864 χρημάτισε ἡγούμενός του ὁ Σὺλδε-
στρος², τελευταῖος δὲ ἡγούμενος (1906—1913) ἀναφέρεται ὁ ἀρχιμανδρίτης
Διονύσιος Παπαδάτος ἀπὸ τὴν Ζάκυνθο³.

Τὸ καθολικὸ εἶναι δικώνιο μὲ τρεῖς ὀκταγωνικοὺς τρούλλους, ἓνα στὸν
κυρίως ναὸ καὶ δυὸ μικρότερους στὸ νάρθηκα. Κάθε τρούλλος διατρυπᾶται
ἀπὸ τέσσερα μονόλοθα παράθυρα. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ ὁ ναὸς φωτίζεται ἀπὸ τὰ
τρία στενὰ τοξωτὰ παράθυρα τῶν κογχῶν τοῦ ἱεροῦ ἀπὸ τίς ὁποῖες ἡ κόγχη
τοῦ Ἁγίου Βήματος εἶναι ἐξωτερικὰ τρίπλευρη, στὸ πάχος τῆς δὲ ἐγγράφε-
ται ἐσωτερικὰ ἄλλη κόγχη ἐνῶ οἱ κόγχες τῶν παραδημάτων Πρόθεσης καὶ
Διακονικοῦ ἀνοίγονται στὸ πάχος τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου, ἀπὸ δυὸ στενὰ το-
ξωτὰ παράθυρα ποὺ θρῖσκονται πάνω ἀπὸ τὴν στέγη τῆς κόγχης τοῦ Ἁγίου
Βήματος καὶ ἀπὸ πέντε στενὰ τοξωτὰ παράθυρα στὸ νότιο τοῖχο πάνω ἀπὸ
τὰ ὁποῖα ἀνοίγονται ἄλλα τέσσερα μικρότερα.

Ἰσάριθμα παράθυρα θὰ ὑπῆρχαν καὶ στὸ ὄρειο τοῖχο, ἀλλὰ μόνο τρία
ἀπ' αὐτὰ σώζονται γιατί τὰ ἄλλα φράχτηκαν κατὰ τὴν κατασκευὴ τῶν πέ-
τρινων ἀντερίθων ποὺ ὑποστηρίζουν τὴν πλευρὰ αὐτῆ. Τὴν νότια πλευρὰ ἐνι-
σχύουν δυὸ ἀντερίδες καὶ τὴ δυτικὴ μία ἀριστερὰ ἀπὸ τὴν τοξωτὴ εἴσοδο.
Τὸ πέτρινο περιθύρισμα τῆς εἰσόδου διακοσμεῖται μὲ ἀνάγλυφους δικέφαλους
ἀετούς, ἑλικοειδεῖς θλαστοὺς καὶ πολύφυλλα ἀνθη. Στὸ ὑπέρθυρο παριστά-
νεται ἀνάγλυφος σταυρὸς μὲ τὸ συντομογράφημα IC XC N (I) K (A) καὶ χα-
μηλότερα τὰ σύμβολα τοῦ πάθους καὶ ἐξαπτέρυγο. Ἐκατέρωθεν τοῦ σταυροῦ
διαβάζουμε τὴ μεγαλογράμματη ἐπιγραφή:

2) Λαμπρίδου, Ἡπειρωτικὰ Ἀγαθοεργήματα, σελ. 59.

3) Χαρ. Ρεμπέλη, Ἱερὰ Μονὴ Ζέρμας στὰ Ἡπειρωτικὰ Χρονικὰ 1930 σελ. 19.
Τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐπισκέφθηκα τὸ μοναστήρι ὁ Ρεμπέλης σῴζονταν καὶ τὰ καλλιὰ του ἐνῶ
σήμερα δὲν ἔχει ἀπομείνει ὄρθιο τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ καθολικὸ.

«*Ἀνακενίσθη οὗτος ὁ θῖος / κ(αὶ) πάνσεπιος ναὸς τὴς ἱερα/γίας Θ(εοτόκ)ου ἐν ἔτει 7164 κ(αὶ) ἀνακενίσθη ἐκ δευ/τέρου ἐν ἔτει 7310 ἡγου-
μενέθοντος τοῦ πανο/σιοιῆται ἐν ἱερομονάχῳ κυρίου Παρθενίου ἐκ κόμισ
/ Πυρσόγιαννης καὶ ἴνε ἰ κτίτορες ἐκ κόμισ Βούρ/μπιαννης καὶ Πυρσόγιαννης
Ρίζο ἱερέος / Γεωργίου Παπαϊοάννου καὶ Κόσια Σούρ/λα κ(αὶ) ἰ πρωτο-
μαῖσιο(ρι) ἐκ κόμισ Βούρ/μπιαννης, Κόσια, Δίμο κ(αὶ) Σίμο / καὶ τὸν
λοιπὸν ἐν ἔτει 1802...».*

Ὁ ναὸς λοιπὸν πρωτοανακαινίστηκε τὸ 7164 ἀπὸ κτίσεως κόσμου, δηλ.
τὸ 7164 — 5508 = 1656 καὶ ξανά τὸ 7310 — 5508 = 1802.

Θὰ εἶχε θέδαια ἀνακαινιστεῖ καὶ ἄλλες φορές προηγουμένως, ἀφοῦ κατὰ
τὸν Χαρ. Ρεμπέλη⁴ τὸ μοναστήρι εἶναι σύγχρονο τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Μολυ-
βδοσκεπάστης, ἀνάγεται δηλ. στοὺς χρόνους τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορα
Κωνσταντίνου τοῦ Πρωγονάτου (γύρω στὸ 670 μ.Χ.).

Ἄξιοπαρατήρητο εἶναι τὸ ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ποὺ συνετέλεσαν στήν ἀνα-
καίνιση τοῦ μοναστηριοῦ δὲν ὑπάρχει κανένας κάτοικος τῆς Πλαγιάς, ἀλλὰ
οἱ νέοι κτίτορες, οἱ πρωτομάστορες καὶ ὁ ἡγούμενος κατάγονταν ἀπὸ τὰ γει-
τονικὰ χωριά, τὴν Πυρσόγιαννη καὶ τὴν Βούρμπιαννη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁμοῦς τὸ
πιο κοντινὸ, ἢ Πυρσόγιαννη, ἀπέχει 16 χλμ.

Σὲ ἀντίφαση μὲ τὴν παραπάνω ἐπιγραφή στὸ θέμα τῆς κατασκευῆς τοῦ
καθολικοῦ ἔρχεται ἡ κτητορικὴ ἐπιγραφή ποὺ σώζεται στὸ δυτικὸ τοῖχο τοῦ
κυρίως ναοῦ πάνω ἀπὸ τὴ μεσαία εἴσοδο ἀπὸ τὸν νάρθηκα. Ἐδῶ σαφῶς γί-
νεται λόγος γιὰ ἀνέγερση τοῦ ναοῦ ἐκ θεμελίων τὸ 1656. Διαβάζουμε δηλ.:

«*Ἀνηγέρθη κ(αὶ) ἐθεμελιώθη ἐκ θάθρου κ(αὶ) ἀνησιορήθῃ οὗτος ὁ
θ/ῖος κ(αὶ) πάνσεπιος ναὸς τ(ῆς) πανυπερευλογημέν(ης) ἐνδόξου Δε-
σποίν(ης) ἡμ(ῶν) Θ(εοτόκ)ου / κ(αὶ) ἀπαρθέν(ου) Μαρί(ας) διὰ συν-
δρομῆς κόπου κ(αὶ) ἐξώδου θαπάνης τοῦ τιμησιῆται / κ(αὶ) εὐγενεσιῆται
ἀρχώντιου κυρ Ἰωάννου Νικολάου ἐκ κόμης Λινοῖοπη / ἡγουμενεύωντος
τοῦ πανοσιοῖται κυρ Μανασσῆ ἀρχιερατεύοντος τοῦ θε/οφιλεσιῆται κυ-
ρίου κυρίου Παχωμίου ἐν ἔτει ζρξδ ἰνδικτιῶνος θ' / ἱσιορήθη διὰ χειρὸς
τοῦ ταπεινοῦ ἱσιοριογράφου / Νικολάου καὶ Γεωργίου ἀδελφῶν τοῦ κτί-
τορος / καὶ ἐτελειώθη ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίο ε'».*

Ὁ ἐπίσκοπος ποὺ ἀναφέρεται στήν ἐπιγραφή εἶναι ὁ Βελλᾶς Παχώ-
μιος (1652—1658) ποὺ δὲν ἀναφέρεται οὔτε ἀπὸ τὸν Π. Ἀραβαντινὸ στὸν
κατάλογό του τῶν ἐπισκόπων Βελλᾶς⁵ οὔτε τελευταῖα ἀπὸ τὸν μητροπολίτη
πρώην Λήμνου Βασίλειο Ἀτέση στοὺς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους του.

4) δ.π. σελ. 20.

5) Χρονογραφία τῆς Ἠπείρου, τόμ. Β' σελ. 30.

Τὸ ὅτι ἡ ἀνακαινίσις τοῦ 17ου αἰῶνα ἔγινε ἀπὸ τὸν Λινοτοπίτη ἄρχοντα Ἰωάννη Νικολάου φανερῶνει ὅτι τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸ μοναστήρι ἦταν γνωστὸ σὲ ἐκτεταμένους περιοχὰς καὶ ὅταν ὁ πανδαμάτορας χρόνος ἄρχισε νὰ ἀφήνει τὰ σημάδια του πάνω του ὁ εὐσεβὴς ἄρχοντας προσπάθησε νὰ τοῦ ξαναδώσει τὴν παλιά του αἴγλη. Φυσικὸ ἦταν θέδαια νὰ χρησιμοποιοῦναι γιὰ τὴν ἀγιογράφηση τοῦ καθολικοῦ τὰ ἀδελφία του ἂν καὶ τότε ἡ Πλαγιά διέθετε ἀξιόλογο ἀγιογράφο, τὸν Μιχαήλ, πού δυὸ χρόνια ἀργότερα (1658) ἐστόρησε μαζί μὲ τὸν Ἑπταχωρίτη Ἡλία τὸ καθολικὸ τῆς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὸ Σπήλαιο Γρεβενῶν.

Ἀπὸ τὰ ἀδελφία τοῦ ἄρχοντα ὁ Νικόλαος ἦταν πεπειραμένος ἀγιογράφος. Τὸ 1630 εἶχε ζωγραφίσει τὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ ἄρχοντα Θωμανοῦ στὴν Καστοριά καὶ τὸν ἴδιο χρόνο (1630) μαζί μὲ τὸν γιό τοῦ Κωνσταντῖνο καὶ τὸν ἐπίσης Λινοτοπίτη Μιχαήλ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὴ Σαρακήνιστα τῆς Βόρειας Ἡπείρου. Στὸ διάστημα 1632—1646 εἶχε ἐστορήσει τὸ καθολικὸ τῆς Μονῆς Προφήτη Ἡλία κοντὰ στὸν Τύργαδο⁶.

Τὸ ὅτι ὁ ἄρχοντας Νικόλαος προθυμοποιήθηκε νὰ ἀνακαινίσει τὸ μοναστήρι τῆς Ζέρμας κοντὰ στὸ Σαραντάπορο δὲν εἶναι τυχαῖο. Ἡ πατρίδα του, τὸ Λινοτόπι, θρῖσκόταν δίπλα στὸν ἄνω ροῦν τοῦ Σαραντάπορου καὶ πολὺ κοντὰ στὸ μοναστήρι τοῦ Προφήτη Ζαχαρία πού ἀναφέραμε στὴν ἀρχή.

Νομίζω ὅτι ὁ χῶρος δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἐπεκταθῶ στὴν παρουσίαση τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ καθολικοῦ καὶ θὰ τελειώσω μὲ τὴν χιλιοειπωμένη ἴσως διαπίστωση ὅτι ἡ Ἡπειρος διαθέτει ἀπαραμίλλα μνημεῖα πού ἂν προβληθοῦν κατάλληλα θὰ ἀποτελέσουν πόλο ἐλξῆς γιὰ τὸν ἐσωτερικὸ καὶ ἐξωτερικὸ τουρισμὸ καὶ τοὺς λάτρεις τῶν ἀσύγκριτων ἀρχιτεκτονημάτων τῆς πατρίδας μας.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Δ. ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ

Πολ. Μηχανικός

6) Δημητρίου Μακρή, Ἁγιογράφοι τοῦ νομοῦ Κοζάνης στὴ «Μακεδονικὴ Ζωή», Ἀπρίλιος 1981, σελ. 23.